

fact sheet

Khmer
November 2003
[AHS-7295]

រោគល្បឿងចំពោះទារកទើបកើត

Jaundice in newborn babies

សេចក្តីប្រកាសមិនទទួលខុសត្រូវ:

ប័ណ្ណព័ត៌មាននេះគឺសំរាប់ការអប់រំតែប៉ុណ្ណោះ។ សូមពិគ្រោះយោបល់ជាមួយវេជ្ជបណ្ឌិតលោកអ្នក ឬក៏អ្នកមានវិជ្ជាជីវៈផ្នែកសុខភាព ដើម្បីឲ្យច្បាស់ថា ព័ត៌មាននេះពិតជាត្រឹមត្រូវចំពោះកូនលោកអ្នក។

ជំងឺល្បឿងចំពោះទារកទើបកើតគឺធ្វើឲ្យស្បែកឡើងពណ៌ល្បឿង ហើយភ្នែកឡើងពណ៌ស។ រោគល្បឿងដែល មើលទៅបើក្រដាសស្បែក កើតឡើងចំពោះទារកទើបកើតរួច ចំនួនមួយភាគបី ឬក៏ចំនួនពាក់កណ្តាល នៃទារកធម្មតាដែលទើបកើត។ តាមធម្មតា ជំងឺនេះមិនបង្កឲ្យមានបញ្ហាអ្វីឡើយ ហើយជាទូទៅសាយបាត់ទៅវិញ បន្ទាប់ពីទារកមានអាយុមួយអាទិត្យ។ បើសិនជា រោគល្បឿងនេះមិនសាយបាត់ទៅវិញ ក្រោយពីពេលមួយអាទិត្យទេ ឬក៏នៅតែបន្តវាមានតទៅទៀត ក្រោយពីពេល២អាទិត្យនោះ សូមទាក់ទងវេជ្ជបណ្ឌិតលោកអ្នក ឬក៏មន្ទីរពេទ្យតាមមូលដ្ឋាន។

តើអ្វីទៅដែលបង្កឲ្យស្បែកឡើងពណ៌ល្បឿងនោះ?

នៅក្នុងរាងកាយមនុស្សលោកយើង ឈាមថ្មីត្រូវកើតឡើងគ្រប់ពេលទាំងអស់ ហើយឈាមចាស់ត្រូវតែអស់ជីវិត។ សារធាតុមួយក្នុងចំណោមសារធាតុឈាមដែលដាច់ទាំងនោះ មានឈ្មោះថា ប៊ីលីរូប៊ីន (bilirubin) ។ ប៊ីលីរូប៊ីននេះ តាមធម្មតាធ្វើដំណើរទៅថ្លើម ហើយចេញពីរាងកាយតាមរយៈលាមក។ ចំពោះ២-៣ថ្ងៃដំបូង ក្រោយពីប្រសូត្រូវ ថ្លើមរបស់ទារកមិនទាន់ដើរស្រួលល្អឡើយ។ ដូច្នេះសារធាតុប៊ីលីរូប៊ីនអាចប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងឈាម។ កត្តានេះហើយដែលធ្វើឲ្យស្បែកឡើងពណ៌ល្បឿង ហើយភ្នែកឡើងពណ៌សនោះ។

តើរោគល្បឿងមានគ្រោះថ្នាក់ឬទេ?

បើសិនជាប៊ីលីរូប៊ីនមានកម្រិតខ្ពស់ពេក សារធាតុនេះអាចធ្វើឲ្យទារកងាកស្ងួត។ កម្រិតប៊ីលីរូប៊ីនច្រើនពេកអាចនាំឲ្យមានបញ្ហាសោតវិញ្ញាណនិងការខូចខ្លួនក្បាល។ នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ គេយកចិត្តទុកដាក់មិនឲ្យកម្រិតប៊ីលីរូប៊ីនឡើងខ្ពស់ខ្លាំងឡើយ។ រោគល្បឿងក៏អាចបង្កឡើងដោយជំងឺថ្លើមដែរ។ ហេតុដូច្នេះហើយបានជាការទាក់ទងវេជ្ជបណ្ឌិត របស់លោកអ្នកគឺជារឿងសំខាន់។ សញ្ញាមួយក្នុងចំណោមសញ្ញានៃជំងឺថ្លើម គឺនៅពេលដែលលាមករបស់ទារកមានពណ៌សជាងលាមកធម្មតា ដែលទូទៅគឺមានពណ៌ល្បឿងចាស់។

តើទារកណាខ្លះដែលមានរោគល្បឿងកើតខ្លាំងនោះ?

ទារកដែលទំនងជានឹងកើតរោគល្បឿង រួមមាន:

- ទារកកើតមិនគ្រប់ខែ
- ទារកមានរោគ

- ប្រភេទឈាម ឬក៏ RH របស់ទារក - ទារកទាំងឡាយណាដែលមានប្រភេទក្រុមឈាមមួយខុស ពីឈាមម្តាយរបស់ខ្លួន។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ ទើបមានប្រតិកម្មដែលបំផ្លាញកោសិកាឈាម របស់ទារកយ៉ាងឆាប់រហ័សជាងធម្មតា។

ការវាស់ស្ទង់កំរិតនៃរោគល្បឿងដែលយាយីទារក

ការធ្វើតេស្តឈាមគឺជាការវែកមើលកំរិតប៊ីលីរុប៊ីន។ មន្ទីរពេទ្យខ្លះក៏ប្រើឧបករណ៍មួយដាក់នៅលើស្បែកទារក ដែលជាការវែកពិនិត្យមួយ ដើម្បីជំនួសក្នុងការសំរេច ថាតើគេត្រូវធ្វើតេស្តឈាមឬអត់។ បុគ្គលិកពេទ្យនឹង ធ្វើតេស្តឈាមទារក បើសិនជា:

- មានកត្តាដែលអាចនាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ មានដូចជា ការកើតមិនគ្រប់ខែ
- រោគល្បឿងកើតឡើង នៅក្នុងអម្ពស់ពេល២-៣ថ្ងៃដំបូងក្រោយពីទារកប្រសូតរួច

ការព្យាបាល

ការទទួលជាតិទឹកឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់គឺមានសារសំខាន់សំរាប់ទារកទើបកើត។ រោគល្បឿងជាទូទៅមានសភាព យ៉ាប់យឺនឡើង ដោយសារកង្វះជាតិទឹកបង្ក។ ការមានរោគល្បឿងស្រាលនៅក្នុងអាទិត្យទីមួយ មិនត្រូវការ ការព្យាបាលឡើយ តែត្រូវការជាតិទឹក។ គេព្យាបាលរោគល្បឿងខ្លាំងបង្ក ដោយការដាក់ទារកដែលមានខ្លួនទទេ (ដោយមានពាក់ម៉ាស់ការពារភ្នែក) នៅក្រោមពន្លឺភ្លើងភ្លឺមួយ ឬក៏ភ្លើងដែលមានពន្លឺពណ៌រាងខៀវ។ គេហៅ ដំណើរការនេះថា ការព្យាបាលដោយពន្លឺភ្លើង។

ពន្លឺភ្លើងនេះបំបែកនូវសារធាតុប៊ីលីរុប៊ីន នៅក្នុងស្បែក ហើយធ្វើឲ្យស្បែកល្បឿងនោះរលាយ។ ការព្យាបាលដោយ ពន្លឺភ្លើងនេះអាចធ្វើឲ្យទារកមានការរាករន់បន្តិច។ គេអាចដោះស្រាយបញ្ហានេះបាន ដោយការផ្តល់ជាតិទឹក ទៅ ទារកឲ្យបានច្រើនជាងមុន។ ការដាក់ទារកនៅក្រោមពន្លឺថ្ងៃដោយផ្ទាល់ ដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យ អាចនាំគ្រោះ ដល់ទារក ដោយធ្វើឲ្យទារករលាក។ នៅក្នុងលក្ខណៈដែលមានរោគល្បឿងធ្ងន់ធ្ងរ ទារកអាចត្រូវការការបញ្ចូល ឈាមពិសេសមួយ ក្នុងគោលបំណងប្តូរឈាមថ្មី ដើម្បីលាងជំនុះសារធាតុប៊ីលីរុប៊ីនចេញពីប្រព័ន្ធ។

តើមានបញ្ហារយៈពេលយូរ ដោយសាររោគល្បឿងនេះឬទេ?

តាមធម្មតា ក្រោយពីទារកមានរោគល្បឿងរួច គេគ្មានបញ្ហារយៈពេលយូរឡើយ។ ទារកដែលមានរោគល្បឿង កំរិតខ្ពស់ គួរតែឲ្យពេទ្យវែកពិនិត្យមើលសោតិវិញ្ញាណ ទៅតាមចន្លោះពេលឲ្យបានទៀងទាត់។ លោកអ្នកគប្បី ពិភាក្សាបញ្ហានេះ ជាមួយនឹងវេជ្ជបណ្ឌិត ឬក៏គិលានុបដ្ឋាកផ្នែកថែទាំកុមាររបស់លោកអ្នក។ ការខូចខ្លួនក្បាល បង្កឡើងដោយរោគល្បឿងកំរិតខ្ពស់ ឥឡូវនេះកំរិតមានឡើងណាស់ ដោយសារមានការឃ្នាំពិនិត្យមើលកំរិត សារធាតុប៊ីលីរុប៊ីនយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន នៅក្នុងអម្ពស់ពេល២-៣ថ្ងៃដំបូង ក្រោយពេលទារកប្រសូតរួច នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ ឬក៏នៅតាមគេហដ្ឋានតាមរយៈកម្មវិធីឲ្យចេញពីមន្ទីរពេទ្យឲ្យបានឆាប់។

សូមចងចាំថា:

- បើសិនជារោគល្បឿងមិនចាប់ផ្តើមរលាយក្រោយពីពេលមួយអាទិត្យទេនោះ ឬក៏នៅតែកើតមានក្រោយ ពេល២អាទិត្យនោះ សូមទាក់ទងវេជ្ជបណ្ឌិតរបស់លោកអ្នកឬក៏មន្ទីរពេទ្យតាមមូលដ្ឋាន។

- រោគល្បឿងអាចបណ្តាលមកពីកត្តាផ្សេងៗទៀត មានដូចជាជំងឺផ្លូវចិត្តជាដើម។ ហេតុដូច្នេះហើយ ការទាក់ទងរវាងបណ្ឌិតរបស់លោកអ្នកតាមមូលដ្ឋាន គឺជាការសំខាន់ បើសិនជាអ្នកល្បឿងមិនសាយ បាត់ទេនោះ។

The Children's Hospital at Westmead
 Tel: (02) 9845 3585
 Fax: (02) 9845 3562
<http://www.chw.edu.au/>

Sydney Children's Hospital, Randwick
 Tel: (02) 9382 1688
 Fax: (02) 9382 1451
<http://www.sch.edu.au/>

© The Children's Hospital at Westmead & Sydney Children's Hospital, Randwick - 1997-2004

This document was reviewed on Wednesday, 5 November 2003.